

Constituția din 1965

Contextul și cauzele elaborării Constituției din 1965: În 1965 a murit Gheorghe Gheorghiu-Dej și noul șef al Partidului Comunist a fost ales Nicolae Ceaușescu. El a afirmat deschis independența țării față de U.R.S.S. Art. 1 al Constituției din 1965 menționează că numele statului este Republica Socialistă România și că este un stat suveran, independent și unitar, cu un teritoriu inalienabil (adică

nu se poate înstrăina) și indivizibil.

În 1974 se creează funcția de președinte al republicii, fapt ce duce la modificarea Constituției pentru a include prerogativele președintelui. Iată cele mai importante modificări ale Constituției în raport cu legile fundamentale anterioare: -se introduce principiul partidului unic, specificându-se faptul că forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român, ceea ce arată fără nicio îndoială caracterul totalitar al regimului; -economia României este proclamată ca socialistă, adică economie bazată pe proprietatea de stat și cooperatistă asupra mijloacelor de producție.

Acest lucru este reafirmat prin prevederea conform căreia bogățiile de orice natură aparțin statului. -este menționată și proprietatea personală, dar ea este limitată la casa de locuit și construcțiile gospodărești anexe, terenul pe care se află animalele de producție și inventarul agricol mărunț. -se introduc limitări ale libertăților cetățenești, întrucât se menționează faptul că libertatea cuvântului, presei, întrunirilor, mitingurilor și demonstrațiilor nu pot fi folosite în scopuri potrivnice orânduirii socialiste și intereselor celor ce muncesc. -se menționează explicit faptul că statul și partidul sprijină și ocrotesc organizațiile existente, ceea ce înseamnă, de fapt, că orice organizație este controlată de partid. -se garantează proprietatea privată (dreptul de proprietate personală este ocrotit de lege), prevedere care dispăruse din celelalte constituții comuniste, sau de stabilirea duratei maxime a zilei de muncă la 8 ore.

-în ceea ce privește instituțiile statului, apar modificări importante față de constituțiile anterioare. Marea Adunare Națională este condusă de un organism numit Consiliul de Stat, care înlocuiește Prezidiul Marii Adunări Naționale. Președintele este ales de Marea Adunare Națională și are și funcția de comandant suprem al forțelor armate. Cele mai importante atribuții ale sale sunt: numește și revocă miniștri și alți funcționari publici, acordă gradele militare, conferă decorațiile și titlurile de onoare, acordă grațierea, acordă cetățenia română, încheie tratate internaționale, emite decrete prezidențiale și decizii etc.

Consecințele adoptării Constituției din 1965

Prin aceasta constituție se conferă statului român un caracter totalitar comunist, deoarece se afirmă

rolul politic conducător al partidului comunist și se specifică faptul că economia este bazată pe proprietatea de stat.

Revizuirea din 1974 îi conferă șefului statului puteri dictatoriale. Se afirmă statutul internațional al României de stat independent și suveran, ceea ce lipsea constituției din 1952. România a redevenit democrație în 1989, fapt consfințit prin Constituția din 1991.

Constituția din 1965

Constituția din 1991

Constituția din 1991

Contextul și cauzele elaborării Constituției

În contextul revenirii României la pluripartidism, în 1989, Constituția comunistă trebuia înlocuită pentru a menționa noua stare de fapt, dar și pentru a garanta respectarea drepturilor cetățenești și pentru a permite dezvoltarea regimului politic democratic.

Principii de bază ale Constituției din 1991

Primul capitol al Constituției este intitulat chiar Principii generale și cuprinde principiile

fundamentale, specifice unui regim democratic: separația puterilor în stat, suveranitate națională, egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii, pluripartidismul. Forma de guvernare a statului este republica, iar România este considerată stat de drept, democratic și social. Sintagma stat de drept democratic și social subliniază ideea că în România sunt garantate, prin instituțiile statului, respectarea legii și accesul liber la justiție (statul de drept), se respectă principiile democratice (statul democratic), statul respectă personalitatea umană și intervine pentru realizarea binelui comun, prin măsuri de protecție a cetățenilor săi în situații ordinare dar și extraordinare, în caz de calamitate sau criză, ori prin protecția și asigurarea de șanse pentru categoriile defavorizate (statul social).

Între principiile generale menționate în acest prim capitol amintim și garantarea dreptului minorităților naționale de a-și păstra limba și tradițiile, întărirea legăturilor cu românii aflați în afara țării, dezvoltarea relațiilor pașnice cu toate statele, respectarea tratatelor internaționale.

Puterile statului

Puterea legislativă este deținută de Parlament, alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Parlamentul este ales pentru o perioadă de patru ani și are ca principale atribuții adoptarea legilor și a bugetului. Inițiativa legislativă (adică propunerea unor proiecte de legi) aparține membrilor parlamentului, membrilor guvernului, dar și cetățenilor, dacă un proiect este semnat de cel puțin 250.000 de cetățeni din cel puțin un sfert din județele țării.

Puterea executivă este reprezentată de Guvern și Președintele României. Guvernul urmărește punerea în aplicare a legilor. Primul ministru este propus de președinte, în urma consultării cu partidul sau partidele care dețin majoritatea parlamentară. El propune Parlamentului spre aprobare o listă de miniștri. Guvernul răspunde politic în fața Parlamentului; el poate fi demis de Parlament prin acordarea votului de neîncredere. Președintele României este ales prin vot universal pe o perioadă de 4 ani (la revizuirea constituției, în 2003, s-a ridicat mandatul la 5 ani). Același persoană are voie să obțină maxim două mandate. Rolul fundamental al Președintelui este acela de a exercita funcția de mediere între puterile statului.

Președintele are următoarele atribuții: desemnează primul-ministru, promulgă legile (le contrasemnează, pentru a le aproba intrarea în vigoare), poate dizolva Parlamentul, în cazul în care acesta a respins de două ori investitura unui guvern (dar poate dizolva Parlamentul o singură dată într-un an), este comandant suprem al Armatei, conferă decorații, acordă grațiere, încheie tratate internaționale pe care le propune aprobării Parlamentului, emite decrete.

Puterea judecătorească

Judecătorii sunt independenți de puterea politică și inamovibili (nu pot fi transferați, înlocuiți sau destituiți decât de Consiliul Superior al Magistraturii).

Cea mai înaltă instituție judecătorească este Curtea Supremă de Justiție.

Drepturile și libertățile cetățenești

Sunt specificate drepturile și libertățile obișnuite într-o constituție democratică: libertatea persoanei, libertatea întrunirilor și asocierilor, libertatea presei, inviolabilitatea domiciliului, inviolabilitatea proprietății, dreptul de vot. Spre deosebire de Constituția democratică din 1923, cea din 1991 specifică și protecția din partea statului român de care se bucură cetățenii români aflați în străinătate, cetățenii străini și apatrizi (cei care nu au niciun fel de cetățenie) pe teritoriul României, respectarea tuturor tratatelor privind drepturile omului, semnate de România.

Constituția din 1991 prevede și dreptul la viață, interzicerea torturii, a muncii forțate și a pedepsei cu moartea, protecția persoanelor cu handicap, protecția familiei, a copiilor și a tinerilor. Pentru a garanta apărarea drepturilor cetățenești, este înființată instituția Avocatul Poporului, la care poate să facă apel orice cetățean care se consideră nedreptățit.

Consecințele adoptării Constituției din 1991:

Prin Constituția din 1991, România redevine stat democratic și stat de drept (adică un stat ale cărui legi se bazează pe respectarea drepturilor și libertăților cetățenești, un stat în care funcționarea instituțiilor se face pe baza legilor, justiția este independentă, iar cetățenii sunt protejați de excesul de autoritate al instituțiilor).

Intrarea României în Uniunea Europeană în 2007 a fost o recunoaștere la nivel european a faptului că în țara noastră statul de drept funcționează. După patru ani de la adoptarea Constituției României din anul 1991, la 13 noiembrie 1995, deputații au adoptat, în cadrul ședinței Camerei Deputaților, propunerea legislativă privind proclamarea „Zilei Constituției României” pentru data de 8 decembrie, iar plenul Senatului a aprobat, la 5 decembrie 1995, inițiativa legislativă a Camerei privind proclamarea „Zilei Constituției României”, inițiativa devenind Legea nr. 120/8 decembrie 1995.

Av. Tatiana Radulescu